

Патрік Мелроуз. Трохи надії

Про книгу

Події третього роману з циклу про Патріка Мелроуза розгортаються за вісім років після смерті Девіда Мелроуза. Патрік вчиться жити по-новому, а для цього мусить розібратись зі скелетами у власній шафі. Він багато років уникав навіть думок про те, що з ним сталося у дитинстві, і щиро ненавидів батька. Але тепер він готовий зустрітись з привидами минулого. У блискучій іронічній манері Сент-Обін зображує манірне та претензійне життя британської аристократії, запрошуючи читача на вечірку, де головна гостя — принцеса Маргарет.

ЕДВАРД СЕНТ-ОБІН

Тамрік Мерроуз
ТРОХИ
НАДІЇ

БАБУЛА
ВИДАВНИЦТВО

10

Патрік із задоволенням зачинив двері й закурив. Після розмови з Банні часу на роздуми не було, але тепер пристрасні фрази Ворена захопили його думки та затримали на горіщі.

Навіть коли літав до Нью-Йорка по батьковий прах, Патрік твердо вірив, що з його почуттями все просто: батька він ненавидить. Але відданість Банні Ворена давньому товаришеві змусила Патріка усвідомити, що тепер йому доведеться дуже тяжко, бо й сам він відчуває щось подібне.

То чим же можна було захоплюватись у батькові? Музика, якої Девід так і не ризикнув записати? Адже часом, коли Патрік її слухав, серце його розривалося. Психологічна проникливість, що нею Девід мучив своїх рідних і близьких, але, за свідченнями Банні, врятував йому життя? Усі Девідові чесноти були лише зворотним боком однієї медалі, але хай навіть і мерзотник, він у більшості випадків залишався реалістом і стоїчно терпів усі заслужені ним страждання.

Із батьком Патріка не могли примирити ні захоплення, ні навіть славнозвісна уперта любов до батьків, властива дітям, яким судилася доля, набагато страшніша, ніж у нього. Знову і знову уява малювала Патрікові зеленкуваті обличчя потопальників, які з останніх сил чіплялися за край «Плота Медузи»^[62], при чому тих нещасних він бачив не лише з плота, але водночас і з води, й вони були набагато ближчими до плота, ніж він. Скільки людей потонуло з прокльонами? Скільки пішло під воду мовчки? Скільки протрималося трохи довше, притоплюючи тих, хто тонує поряд?

Шукати примирення його примушували практичні причини. Силу, чи те, що Патрік вважав своєю силою, він черпав у протистоянні з батьком, і лише тоді, коли відірветься від брудного джерела її походження, зуміє нею скористатися.

Тільки от Патрікові ніколи не звільнитися від злості на батька, який вкрав у нього душевний спокій. Він знав: хоч як склеюй розбиту вазу, її візерунчаста поверхня може здаватися цілою, але всередині все одно буде видно сліди ремонту. Тож найбільше можливо домогтися лише ілюзії цілісності.

Злість придушувала всі його спроби бути шляхетним; з іншого боку, ненависть до батька пригашували дивовижні моменти, швидкоплинні та завжди чимось зіпсовані, коли батько здавався закоханим у життя й насолоджувався будь-яким проявом свободи, блиском і веселощами. Напевне, Патрікові доведеться заспокоїти себе думкою, що бути Девідом Мелроузом іще важче, ніж тим, кого він намагався знищити.

Але спрощувати ситуацію небезпечно — ще невідомо, якими будуть наслідки. Тільки якщо вдасться врівноважити ненависть і притлумлену любов; якщо згадувати батька не з жалем, не зі страхом, а як людину, що не могла опанувати власний характер; якщо не вибачати йому злочини, а співчувати усім нещастям, які ті злочини спричинили та наслідками котрих стали, можна, нарешті, почати жити, а не існувати. Можна навіть насолоджуватися життям...

Патрік нервово закректав. Чи зможе він насолоджуватися життям? Не варто зловживати оптимізмом. Очі звикли до темряви, і він розгледів коробки та ящики, котрі оточували острівець підлоги, що його він міряв кроками. У вузьке половинчасте вікно, що виходило на дах і на стічний жолоб, падало коричневувате світло прожекторів перед будинком. Патрік притулився до підвіконня і викурив іще одну сигарету. Як зазвичай, він запанікував від того, що мусив зараз бути в іншому місці, конкретно зараз — унизу, де, як йому уявилося, вже чистять килими та завантажують фургони кейтерингової компанії, хоча вони з Лорою піднялися нагору тільки о пів на другу. Та Патрік залишився на горищі, заінтригований мізерним шансом позбавитися депресії, що так довго терзала йому душу.

Патрік відчинив вікно, щоб викинути недопалок на мокрий дах. Він зробив останню затяжку й усміхнувся від думки про те, що батько, ймовірно, схвально поставився б до його розуміння їхніх стосунків. Цей трюк зробив батька підступним ворогом, але раптом от зараз він

допоможе Патрікові закінчити війну? Так, батько, напевно, плескав би в долоні від Патрікової непокірливості й зрозумів би його прагнення вирватися з лабіринту, до якого власноруч і загнав свого сина. Від думки, що батько міг би побажати йому успіху, Патрікові закортіло плакати.

До відчаю та гіркоти додавалося щось пекуче, щось таке, у чому зізнатися було складніше, ніж у батьковій жорстокості, щось таке, про що Патрік не зміг розповісти Джонні. Річ у тім, що в коротких перервах між нападами депресії Патрік відчував, що батько хотів його любити, та й Патрік хотів любити батька, але розумів, що ніколи не зуміє.

Коли вже почав копирсатися в душі, то навіщо він продовжує мучити матір? Вона нічого не зробила чи, точніше, нічого не змогла зробити, а Патрік віддалився від неї, по-юнацьки максималістично прикидаючись, що ця жінка не має з ним нічого спільного, що вона лише народила його, що їхні стосунки є лише географічною випадковістю, як то буває з сусідами. Вона дратувала чоловіка, відмовляючись лягати з ним до ліжка, та Патрік останній на планеті почав би її за це звинувачувати. Жінці, котра затрималась у власному дитинстві, напевне, не варто заводити дітей із женоненависником, педофілом і гомосексуалістом, але ж хіба у світі існує хоч щось ідеальне? Патрік розмірковував, замислено дивлячись на місяць. Його, як і все небо, затягли брудно-сірі хмари — геть звичайне явище для англійської зими. Мати була дуже хорошою людиною, але в магнітному полі інтимної близькості її компас збивався, як, між іншим, практично в усіх на світі.

Тепер уже точно час спускатися. Одержимий пунктуальністю та панічним страхом запізнитися, Патрік ніяк не міг умовити себе почати носити годинник. А що як годинник захистить його від істерії та песимізму? У понеділок треба обов'язково роздобути годинник. З прозрінням із горища піти не вдасться, але майбутній годинник — нехай кволенька, та все ж таки надія. Цікаво, чи німецькою «квола надія» перекладається одним словом? Напевно, є якесь одне німецьке слово, що означає «відродження через пунктуальність», а також

«промінь надії і радість від чужих невдач». От тільки б іще знати це слово...

«А чи бувають відтерміновані в часі прозріння? Такі прозріння, що їх не помічаєш, коли вони з тобою відбуваються? Чи спочатку завжди мусять просурмити ангели й настати тимчасова сліпота?» — думав собі Патрік, крокуючи коридором зовсім не туди, куди йому треба було йти.

Він повернув за риг і збагнув, що опинився в тій частині будинку, якої досі не бачив. Витертий коричневий килим встеляв коридор і тонував у мороці.

— Дідько, ну як вибратися з цього гробаного будинку?! — тихо вилаявся Патрік.

— Ви не туди йдете.

Патрік озирнувся на голос і помітив, що праворуч від нього на невисоких східцях сидить дівчинка в білій нічній сорочині.

— Я не хотів лаятися, — сказав Патрік. — Тобто хотів, але не думав, що ти можеш мене почути.

— Нічого страшного, — озвалася дівчинка. — Тато весь час лається.

— Ти донька Сонні й Бріджит?

— Так, мене звати Белінда.

— Не можеш заснути? — запитав Патрік, сідаючи на сходинку поряд із нею.

Дівчинка похитала головою.

— А чому?

— Через вечірку. Няня обіцяла, що коли помолюся як слід, то обов'язково засну, а я не змогла.

— Віриш у Бога? — поцікавився Патрік.

— Не знаю,— відповіла Белінда.— Але якщо він є, то погано мене слухає.

Патрік засміявся.

— Але чому ти не на вечірці? — запитав він.

— Мені не дозволили. О дев'ятій я мушу лягати спати.

— Як шкода! — вигукнув Патрік.— А хочеш, я проведу тебе вниз?

— Мама побачить. Та й принцеса Маргарет сказала, що мені час спати.

— У такому разі я просто зобов'язаний провести тебе вниз,— оголосив Патрік.— Або хоч казку тобі прочитати.

— Ой, казка — це класно! — зраділа Белінда, а потім приклала палець до губ.— Тш-ш-ш, сюди хтось іде.

Цієї миті з-за рогу вийшла Бріджит, яка одразу ж побачила Патріка, котрий сидів на сходах поруч із Беліндою.

— Що ти тут робиш? — запитала вона в Патріка.

— Та намагався повернутися на вечірку й випадково натрапив на Белінду.

— Але як ти взагалі тут опинився?

— Мамуню, привіт,— втрутилася дівчинка.

— Привіт, люба.— Бріджит простягнула доньці руку.

— Я піднявся сюди з дівчиною,— пояснив Патрік.

— О боже! Тепер я почуваюся старою,— з жалем сказала Бріджит.— Ото ще охорона! Гіршої було не знайти!

— Я збирався лише прочитати Белінді казку.

— Мило,— відказала Бріджит.— Мені слід було взятися за це багато років тому.— Вона взяла Белінду на руки.— Яка ти вже важка! — простогнала Бріджит й усміхнулася до Патріка, одночасно дякуючи йому й відправляючи геть.

— Добраніч! — побажав Патрік і підвівся зі сходинки.

— Добраніч! — відгукнулася Белінда й позіхнула.

— Хочу дещо тобі сказати,— почала Бріджит, несучи дочку коридором.— Сьогодні твоя мамуня збирається до бабуні і хоче взяти тебе з собою. Тільки от у бабуні немає для няні кімнати.

— Ой, як добре. Ненавиджу няню!

— Я знаю, любя,— відповіла Бріджит.

— А навіщо ми ідемо до бабуні?

Про що вони говорили далі, Патрік не чув, бо мати з донькою повернули за ріг.

Джонні Голл із цікавістю чекав на Пітера Порлока після розповіді Лори про те, що Пітер оплатив їй аборт, хоча насправді зовсім міг цього не робити. Щойно Лора познайомила їх, Пітер узяв із Джонні слово не теревенити про «жахливу інтрижку Сінді та Сонні».

— Я, звичайно, про все це знав ще бозна-звідколи,— почав Пітер.

— А от я ні про що таке навіть гадки не мав і тоді, коли Сонні попросив мене привести її,— докинув Девід Віндфолл.

— Прикольно,— сказала Лора.— Я думала, всі це знають.

— Багато хто підозрював, але подробиць не знав ніхто,— чванькувато виголосив Пітер.

— Ніхто, навіть Сінді та Сонні,— іронічно зауважила Лора.

Девід, який уже переконався в суперобізнаності Пітера, відійшов у бік, і Лора рушила слідом за ним.

Пітер залишився наодинці з Джонні і спробував знівелювати імідж фривольності, що його він міг мимоволі створити, раптово заговоривши про свого хворого батька, про якого жоднісіньким словом не згадав упродовж усього вечора.

— А твої предки ще живі? — запитав він.

— Ага, і здорові,— відповів Джонні.— Моя мати була б злегка розчарована, навіть коли б я став наймолодшим прем'єр-міністром Англії, то можеш уявити, як вона ставиться до моїх досить помірних успіхів у журналістиці. Говорячи про неї, я завжди згадую історію про те, як Генрі Міллер приїхав навідати свою помираючу матір з одним товаришем-пілотом на ім'я Вінсент. Старенька подивилася на гостей і вигукнула: «Господи! Ну чому в мене немає такого сина, як ти, Вінсенте!»

— Слухай, але ж ти не розпатякаєш пресі всього того, що я тут напасталакав, чи не так? — захвилювався Пітер.

— На жаль, редакційні шпальти «Таймс» іще не цілком присвячуються скандальним історіям, що виникають у любовних гніздечках,— із презирством у голосі зауважив Джонні.

— Ох, «Таймс»...— пробурмотів Пітер.— Знаю, це звучить страшенно старомодно, але я завжди був прибічником того, що діти мають виявляти повагу до своїх батьків. Мені було це дуже легко робити, бо мати моя була святою жінкою, а батько — найбільш шляхетним чоловіком, якого тільки можна собі уявити.

Джонні широко всміхнувся, подумки сподіваючись, що Лора взяла з Пітера вдвічі більше.

— Пітере! — стривожено покликала принцеса Маргарет.

— Так, мем. Перепрошую, я вас не бачив,— сказав Пітер, коротко вклоняючись принцесі.

— Вам варто вийти до передпокою. Боюся, що вашому батькові стало недобре, аж довелося викликати «швидку».

— Боже милосердний! — вигукнув Пітер.— Прошу вибачення, мем. Мушу негайно туди піти.

Принцеса ще в коридорі оголосила, що особисто повідомить Пітерові, і наказала фрейліні перехопити інших охочих, які мріяли про те саме. Тепер вона насолоджувалася власною великодушністю.

— А ви хто? — запитала принцеса в Джонні з найпоблажливішою з усіх своїх інтонацій.

— Джонні Голл,— відповів він, простягаючи руку.

Властиве республіканцям невживання «мем» і некоректне запрошення до рукостискання переконали принцесу в тому, що Джонні є геть неважливою людиною.

— Це, мабуть, так дивно мати спільне ім'я з багатьма іншими людьми, — промовила вона, вдаючи, що розмірковує вголос.— Підозрюю, що по всій країні живуть сотні Джонні Голлів.

— Подібне ім'я навчав не покладатися на випадковість народження, а шукати можливості відрізнятись у чомусь іншому,— спокійно та виважено сказав Джонні.

— От у чому люди помиляються,— промовила принцеса, міцно стиснувши губи.— У народженні немає випадковості.

Із цими словами вона швидко пішла геть, не даючи Джонні можливості відповісти.

Патрік спускався на перший поверх. Галас вечірки помітно посилювався, коли він порівнювався з портретами роботи Лелі^[63] та Лоуренса^[64]. Головною окрасою холу внизу був парний портрет, написаний Рейнолдсом^[65]. Гіпертрофоване самовдоволення, що передавалося генами Грейвсендів від покоління до покоління й ніколи не переривалося типовими для інших родин навіженістю, інакшістю чи винятковістю, входило в дисонанс із майстерністю художників, і знамениті полотна заледве не відштовхували глядача своїми навислими повіками та дурнувато зверхніми обличчями тих, хто позував.

Думаючи про Белінду, Патрік напівсвідомо почав кульгати на одну ногу, як робив це у її віці, коли нервував. Уже дійшовши до нижнього сходового майданчика, він відчув непереборне бажання кинутися на кам'яну підлогу, але завмер і взявся за поруччя, заінтригований цим дивним пориванням, якого відразу не міг пояснити.

Іветта часто розповідала, як Патрік одного разу впав на сходах у Лакості і врізав руку. Оповідь про його крик, розбитий келих і страх Іветти, що Патрік міг перерізати собі сухожилля, стала частиною його дитячих спогадів як казка, заснована на правдивих фактах, або ж як анекдот, часто розказуваний у родині. Та зараз у його пам'яті воскресли реальні події: Патрік знову був маленьким і уявляв, як картини у важких рамах летять униз, устромляються батькові в груди і відсікають голову Ніколасові Пратту. Він знову відчував відчайдушне бажання зістрибнути зі сходів, аби тільки приховати провину за те, що зламав ніжку келеха, коли стиснув її занадто сильно. Патрік стояв на сходах і пригадував, як усе було.

Охоронець із підозрою дивився на Патріка. Він хвилювався відтоді, як дозволив їм із Лорою піднятися на другий поверх. Коли Лора спустилася сама і сказала, що Патрік залишився в їхній кімнаті, підозра охоронця посилювалась, а тепер Патрік поводився дуже дивно —

спускався сходами, тягнучи ногу, і дивився в підлогу. «Мабуть, обдовбаний»,— сердито подумав охоронець. Якби його воля, то він би заарештував і цього, і решту багатих мудаків, упевнених, що закон писано не для них.

Помітивши ворожість на обличчі охоронця, Патрік повернувся до реальності. Він ніяково всміхнувся і спустився до підніжжя сходів. Крізь вікна обабіч відчинених вхідних дверей було видно відблиски блакитних вогників.

— Приїхала поліція? — поцікавився він.

— Ні, це не поліція,— з досадою в голосі відповів охоронець.— Це «швидка».

— Що сталося?

— В одного з гостей сердечний напад.

— Ви знаєте, у кого саме? — запитав Патрік.

— Не знаю, як його звати. Сивий джентльмен.

У відчинені двері влетіло холодне повітря, надворі почався снігопад. Патрік крізь пройму дверей побачив Тома Чарлза і підійшов до нього.

— Це Джордж,— сказав Том.— По-моєму, у нього інсульт. Він був дуже слабким, але розмовляти міг, тож маю надію, що вибереться.

— Я також на це сподіваюся,— сказав Патрік. Він знав Джорджа все життя і раптом зрозумів, що дуже сумуватиме, якщо старого не стане. Джордж завжди ставився до нього по-дружньому, і Патрікові закортіло тут-таки за це йому подякувати.— Не знаєте, куди його повезуть? — запитав він у Тома.

— Цю ніч він точно проведе в челтенгемській лікарні,— відповів Том.
— Сонні хоче відправити Джорджа до спецклініки, але «швидка» відвезе його до найближчої лікарні, бо, гадаю, зараз у пріоритеті його життя, а не розміщення в дорогій палаті.

— Це точно,— погодився Патрік.— Сподіваюся, сьогодні Кінг не розпаковуватиме його багажу,— додав він.

— Не забувай, Джордж подорожує без речей,— нагадав Том.— Небеса є ідеальним місцем для замиського вікенду без багажу.

Патрік усміхнувся й запропонував:

— Навідаймо його завтра перед ланчем.

— Добра ідея,— відгукнувся Том.— Де ти ночуєш?

— У готелі «Літтл-Соддінгтон-гаус»,— відповів Патрік.— Хочете, щоб я записав назву?

— Ні,— відказав Том,— такої назви я ніколи не забуду.

— Здається, це сказав Талейран^[66],— припустив Жак Далантур і злегка надув губи перед тим, як озвучити свою улюблену цитату: — «Бездіяльність і мовчання є потужними силами, та зловживати ними не варто».

— Ну, сьогодні ввечері ніхто не зможе звинуватити вас ні в бездіяльності, ні в мовчанні,— запевнила його Бріджит.

— І все ж таки я мушу поговорити з принцесою про інцидент, який, сподіваюся, не увійде в історію під назвою «*l'affaire Alantour*»^[67].— Посол усміхнувся.— Сподіваюся, ми зуміємо безболісно вивести слона з крамниці з китайською порцеляною.

— Робіть що хочете,— відказала Бріджит.— Мені до всього байдуже.

Мсьє Далантур, занадто задоволений своїм новим планом, аби помітити байдужість господині, вклонився та розвернувся на підборах.

— Коли королева виїжджає з країни, я стаю регентом і очолюю таємну

раду,— із задоволенням пояснювала принцеса Маргарет Кітті Герроу.

— Мем! — покликав її мсьє Далантур, який після довгих роздумів вивів ідеальну форму вибачення.

— Ох, ви й досі тут,— промовила принцеса.

— Як бачите...— почав посол.

— Хіба вам не час збиратися? Попереду маєте довгу дорогу.

— Але я залишаюся на ніч у цьому домі,— запротестував посол.

— У такому разі ми ще матимемо чимало нагод побачитися завтра, тож сьогодні немає потреби теревенити весь вечір,— виголосила принцеса й повернулася до нього спиною.— Хто той чоловік? — запитала вона у Кітті Герроу.

— Алі Монтаю, мем,— відповіла Кітті.

— О так, пригадую це ім'я. Можете його мені відрекомендувати,— сказала принцеса Маргарет, прямуючи в бік Алі.

Кітті знайомила Алі Монтаю з принцесою Маргарет, а посол стояв у німому заціпенінні. «Новий дипломатичний інцидент, а чи продовження старого?» — розмірковував він.

— Ой, я обожаю французів,— весело розпочав Алі Монтаю.— Вони підступні, хитрі й лицемірні — у їхньому товаристві я не мушу напружуватися, бо почувуюся як удома. А трохи південніше, в Італії, люди, крім того, ще й боягузливі — серед них мені ще затишніше.

Принцеса лукаво поглянула на нього. До неї повернувся хороший настрій, і вона вирішила, що Алі кумедний.

Трохи пізніше Александр Поліцкі розшукав Алі та привітав його з тим, як той «блискуче обробив П. М.».

— Ой, кого-кого, а осіб королівської крові я набачився вдосталь,— вкрадливим голосом сказав Алі.— До речі, із жахливою Амандою Пратт у мене вийшло набагато гірше. Ти ж знаєш, якими нестерпними стають люди, коли «беруть участь у програмах» і ходять на зустрічі. Хоча там їм і рятують життя.

Александр шморгнув носом і втупився в порожнечу.

— Я теж ходив на такі зустрічі,— зізнався він.

— Але ж ти ніколи не мав проблем із алкоголем,— спантеличено сказав Алі.

— Люблю кокаїн, героїн, красиві будинки, гарні меблі та симпатичних дівчат,— відповів Александр.— Вживав того всього без міри, але щасливим чомусь не став.

— Ото ще мені вередун!

— Щиро кажучи, коли я вперше поїхав на таку зустріч, то боявся, що матиму там вигляд, як джинси на картині Гейнсборо^[68], але побачив більше любові та доброти, ніж у будь-якому з модних салонів Лондону.

— Ну, як на мене, це ні про що не свідчить,— зауважив Алі.— Те саме можна сказати й про рибний ринок у Біллінгсгейті.

— Серед них не було нікого,— сказав Александр, розправляючи плечі та прикриваючи повіками очі,— до кого, від укритого татуваннями м'ясника й аж до очільника програми, я не міг би помчати в Інвернесс^[69] по допомогу, хоч і о третій ранку.

— До Інвернессу? — перепитав Алі.— Звідки?

— З Лондону.

— Боже милостивий! — вирвалось в Алі.— Може, і мені сходити на таку зустріч, коли випаде вільний вечір? Але питання от у чому. Чи запросив би ти свого татуйованого м'ясника на вечерю?

— Звичайно, ні,— відповів Александр.— Але тільки тому, що йому б у мене вечеряти не сподобалося.

— Анно! — вигукнув Патрік.— Не чекав тебе тут побачити.

— Знаю,— відгукнулася Анна Айзен, ніжно цілуючи Патріка в щоку.
— Такі збіговиська не для мене. Відчуття таке, неначе в англійській провінції тільки про вбивство тварин і говорять.

— Упевнений, що у світі Сонні ніхто не говорить ні про що подібне,— сказав Патрік.

— Маєш на увазі, що на кілька миль навколо вже не залишилося нічого живого,— виправила його Анна.— Я тут через те, що батько Сонні був відносно цивілізованою людиною: він помічав, що в домі є бібліотека, а не лише комора та винний льох. Він трохи товаришував із Віктором, а на вихідні часом запрошував нас у гості. Сонні був ще дитиною, але вже й тоді показував себе чванливим виродком. Господи! — зітхнула Анна, оглядаючись довкола.— Що за моторошне зібрання! Як гадаєш, цих персонажів відділ підбору акторів тримає десь у великій морозилці, а в особливих випадках розморожує?

— Якби ж то так! — вигукнув Патрік.— Боюся, що вони володіють переважною частиною країни.

— Вони не набагато кращі від колонії мурашок,— продовжувала Анна,— от тільки не роблять нічого корисного. Пам'ятаєш мурашок у Лакості? Вони цілими днями чистили вам терасу. До речі, про корисні справи. Що ти збираєшся робити зі своїм життям?

— Гм-м,— озвався Патрік.

— Ісусе Христе! — вигукнула Анна.— Ти винен у найжахливішому з гріхів!

— Це ж у якому?

— У марнуванні часу,— відповіла Анна.

— Я знаю,— сказав Патрік.— Я жахнувся, коли усвідомив, що вже занадто старий, аби померти молодим.

Роздратована Анна вирішила змінити тему.

— Збираєшся цьогоріч до Лакосту? — поцікавилася вона.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ